

Picasso si tropil žerty z těch, kteří se snažili porozumět jeho umění. Žádný obraz se nedá vysvětlit slovy.

- Staří mistři dostali zakázku – věděli co mají malovat, pracovali na tom, aby to namalovali co nejlépe.
- Časem začalo takových zakázek ubývat a umělci museli volit vlastní náměty.
- Nejprve začali malovat náměty, které mohly přilákat zákazníky. (milence, přírodu, histor. náměty)
- Někteří malíři však odmítali stát se takovými ilustrátory a jestliže si měli zvolit námět, vybírali si takový, který jim umožnil studovat některý problém jejich profese:
- **Impresionisté** - se zajímali o světlo v exteriéru - šokovali náměty, jako byla ulice na předměstí či kupky sena.
- **Whistler** – námět je pro umělce příležitost ke studiu vyváženosti barvy a kresby.
- **Cézanne** – v zátíší zpracovával různé aspekty umění.
- **Kubisté** – pokračovali kde Cézanne přestal.

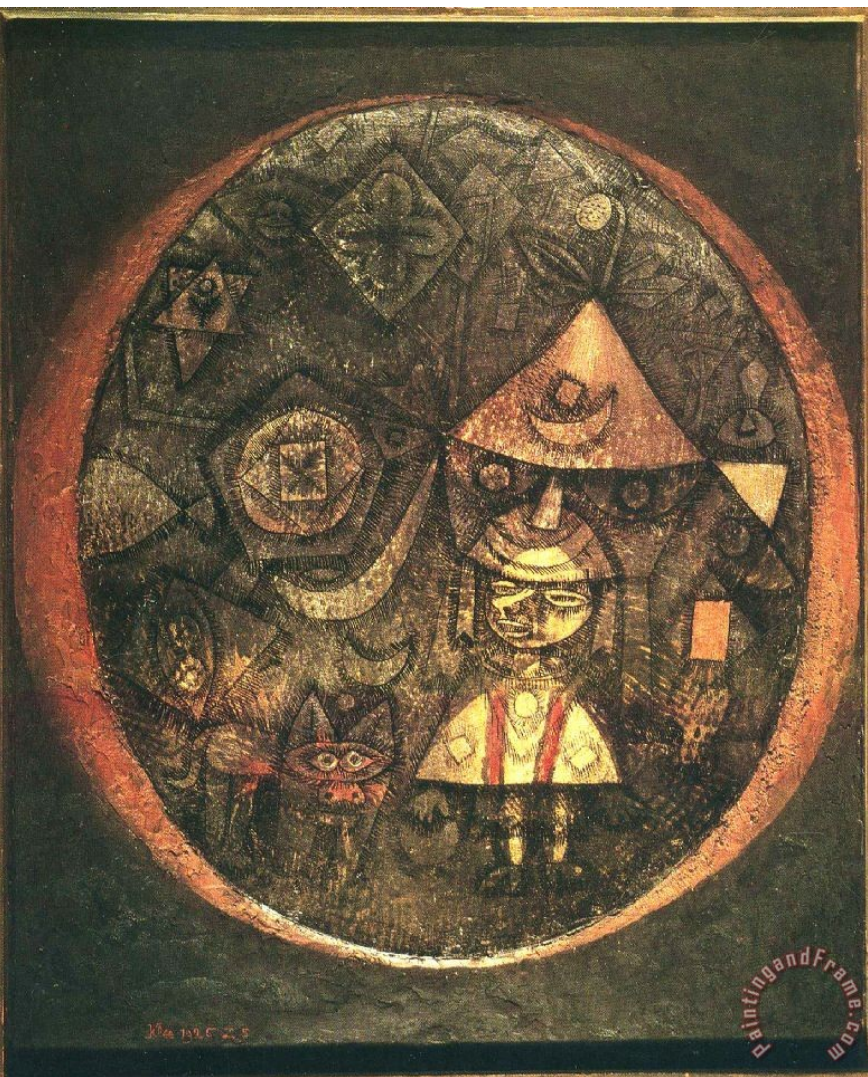
Pro stále větší skupinu umělců se stalo samozřejmostí nejprve vyřešit tvar. Tvar je na prvním místě a námět na druhém.

PAUL KLEE (1879 – 1940)

- Velký vliv kubismu – jak si lze hrát s tvary.
- Uváděl linie, stíny a barvy do vzájemných vztahů.
- Vyváženosti dosahoval přidáváním důrazu na jednom místě a ubíráním na jiném.
- Tvary mu vznikali pod rukama a on je dál rozpracovával.
- Byl přesvědčen, že tento způsob práce je mnohem blíže přírodě, než otrocké napodobování.
- Tvrdil, že sama příroda tvoří pomocí umělce.
- Těšil se z rozmanitosti, kterou tento přístup nabízí.

Pohádka o malinkém trpaslíčkovi (1925)

- Mužíkovu hlavu lze vidět i jako spodní část velkého obličeje nahoře.
- Hra s tvary ho dovedla k objevu, který dokončil.
- Dílo má růst podle vlastních zákonů.
- Tato metoda připomíná bezděčné čárání, jež výsledek může překvapit.

Paul Klee

- <https://www.youtube.com/watch?v=kLbPTI6bfC4>
- <https://khanovaskola.cz/video/13/109/902-paul-klee-cvrlikaci-stroj-1922>
- *„Barva se mne zmocnila; už se za ní nemusím honit, vím, že mě drží navždycky. To je smysl šťastného okamžiku: Barva a já jsme jedno. Jsem malíř.“*

Co je v umění důležité? Vyjadřování pocitů pomocí barev a linií.

- Příklad hudby, která se dokáže obejít bez berliček slov, často umělcům vnukala sen o ryzí hudbě vizuální.

- **Whistler** –
hudební názvy obrazů
Nokturno v černé a zlaté,
1875 (jen název)

Vystavit obraz bez jakéhokoliv poznatelného předmětu?

- Prvním umělcem kdo to udělal byl pravděpodobně ruský malíř **Vasilij Kandinskij** žil tehdy v Minichově.
- Neměl rád pokrok a vědu, toužil po regeneraci světa pomocí nového umění.
- Zdůrazňuje psychologické účinky čisté barvy.
- V roce 1911 vystavil první pokusy barevné hudby – první obraz toho, co vešlo ve známost jako abstraktní umění.

Vasilij Kandinskij (1866 – 1944)

- Studoval mimo jiné i etnologii
- Roku 1889 podnikl v rámci výzkumného programu Společnosti pro přírodní vědy výpravu do Vologdsé oblasti, kde studoval právní systém syrjanských kmenů, jejich náboženství a kulturu.
- Neobyčejně ho zaujaly geometrické a abstraktní malby na jejich bubnech, což se zřetelně projevilo na jeho obrazech.

Kozáci 1910 - 1911

Abstraktní není vhodně zvoleno – lépe by bylo – nepředmětné či nefigurativní

- Pokusy o barevnou hudbu vyvolaly velký zájem.
- Bezprostřední vliv tvarů a barev.
- Často vycházel z ruského folklóru, s nímž se Kandinskij seznámil během studijní cesty v roce .
- Pro Kandinského byl vždy důležitý duchovní rozměr jeho tvorby.
- Tvořil kvůli umění samotnému. Jeho obrazy z doby existence *Der Blaue Reiter* (před vypuknutím [Velké války](#)) jsou často lyrické a nalezneme v nich romantické prvky.

W.K.

Kandinskij v Brazílii

- <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097206490-udalosti-v-kulture/215411000120201/obsah/378118-kandinskij-mezi-abstrakci-samanismem-a-hudbou>

- K definitivnímu příklonu k abstrakci u Kandinského došlo v roce 1913.
- Podle Kandinského došlo k obratu jednoho večera, kdy se vrátil domů a spatřil mezi svými obrazy dílo někoho cizího, které se mu však líbilo. Po chvíli zjistil, že jde o jeho vlastní výtvar, otočený o devadesát stupňů.
- Na obraze ho zaujaly barvy a tvary, prodchnuté vnitřním žářem.
- V roce 1912 vydal svůj teoretický spis "*O duchovnosti v umění*". Rozvedl v něm nauku o barvách a pojednal také o geometrických formách.

Co je abstraktní umění?

- Pokud jde o abstraktní umění slýcháme často reakce – moje dítě takhle maluje, nebo proč někdo zaplatí tolik za tohle?
- Kandinskij řekl: Z celého umění je abstraktní malířství nejsložitější. Je zde nutné dobře malovat, mít vysokou citlivost pro kompozici a barvy a pak teprve můžete upřímně tvořit.

- Video – 0:43 – 4.42 - opakování dějin umění 20. stol.
- <https://www.tes.com/lessons/TTWS79yKYTTkqQ/pablo-picasso>
- Impresionistické malby – vypadají nedokončeně
- Fauvisté – nepoužívali normální barvy
- Kubisté – rozbili vše

Abstraktní umělci zničili pravidlo, že umění musí něco reprezentovat. Změnili pravidla umění.

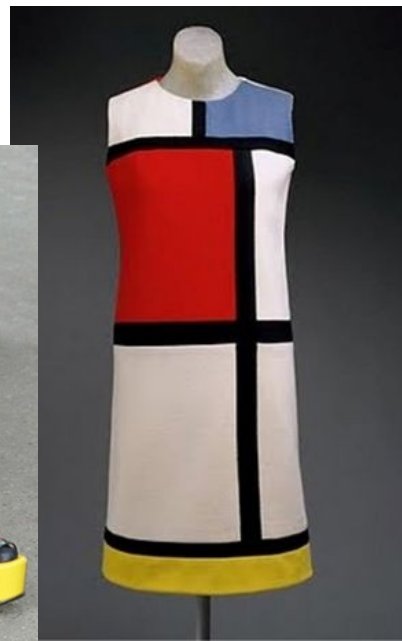
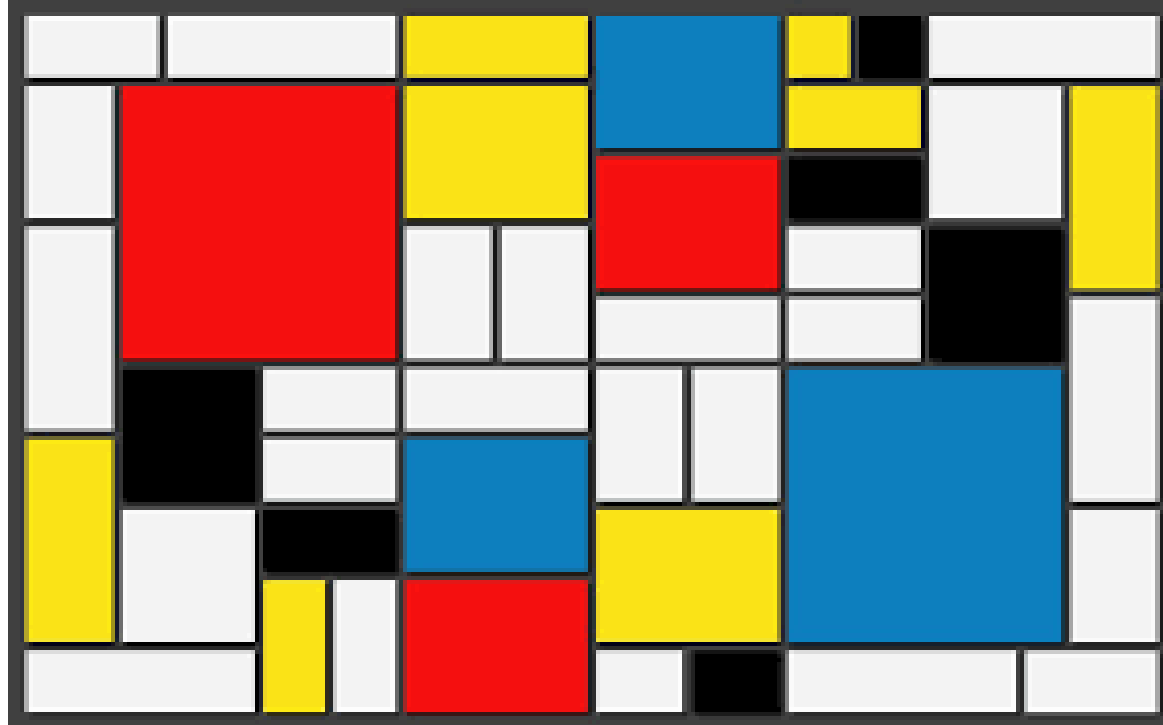
Ukázali že:

**barva, linie, forma a textura mohou být
předmětem umění!**

Umění bez konkrétního objektu.

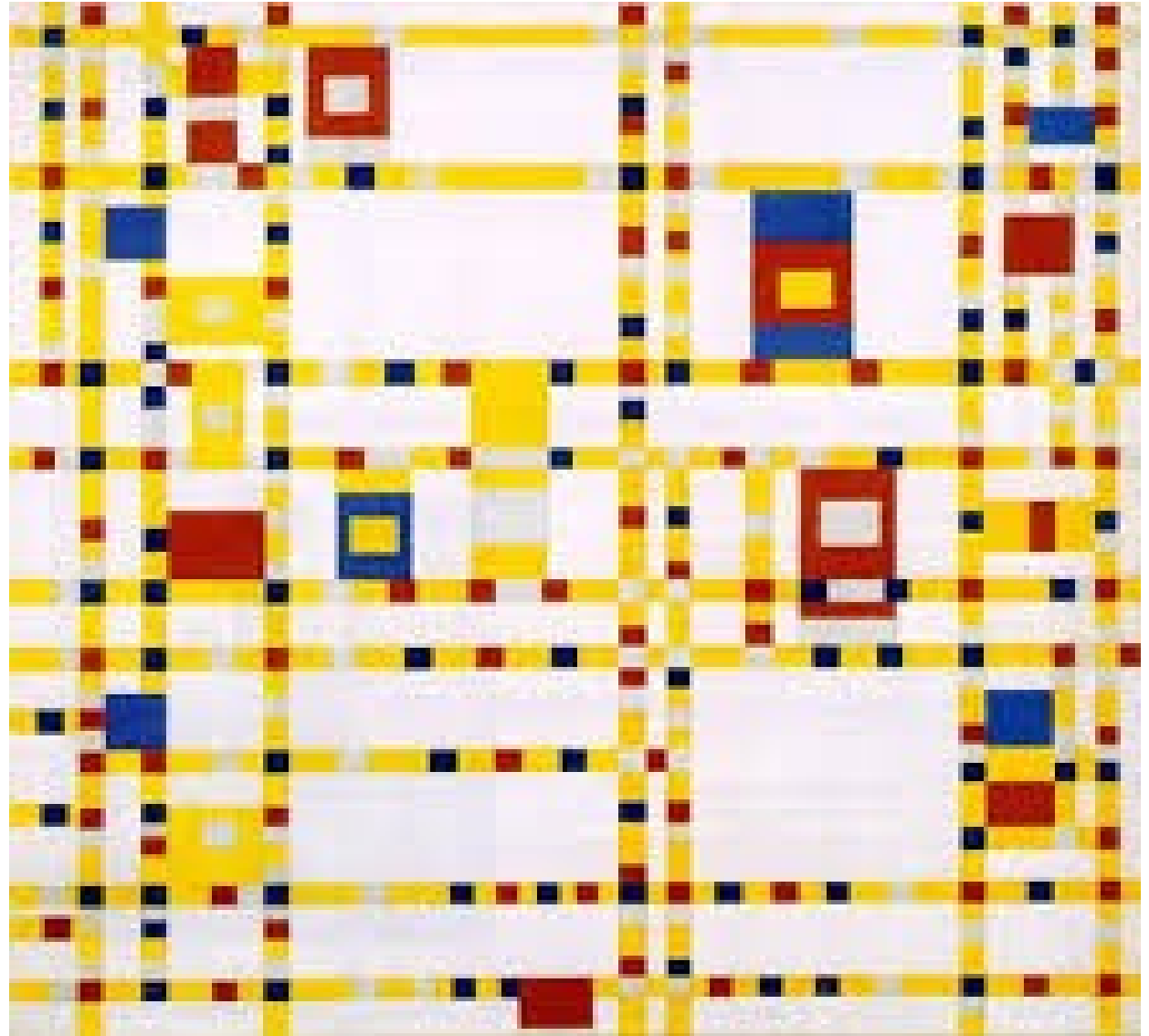
- **Abstraktní umění je jednoduše tvořené barvami, tvary, liniemi a texturami.**
- **Jakou emoci ve mně tento obraz vzbuzuje?**
- **Jak se tento obraz může jmenovat?**

- Tvary a barevné škály, které ultramoderní rebelové v malířství vyvíjeli, se stali něčím běžným v komerčním umění.
- Když pak takové věci vidíme na látkách, připadají nám zcela normální.

Mondrian: Boogy woogy Broadway

Pracovní listy

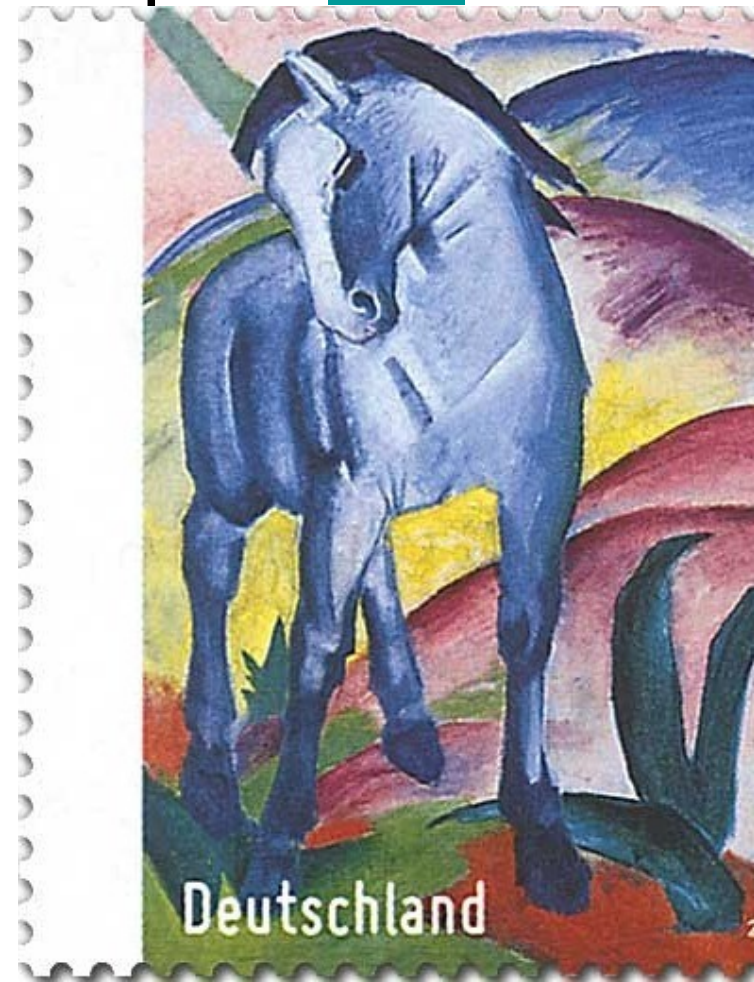
Klee a Kandinskij

- Seznámili se v roce 1900 – spolužáci na Mnichovské akademii
- znovu se setkali v umělecké skupině Der Blaue Reiter (Modrý jezdec)
- ta se stala po skupině

Die Brücke

druhým střediskem avantgardního umění v Evropě.

Celá skupina se rozpadla na začátku první světové války.

Die Bücke (Most) - 1906

- Vznikla v Drážďanech. Zakládajíc členové byli architekti a malíři.
- Skoncovali s minulostí a bojovali za nové umění.
- Obdivovali barevnost francouzského Fauvismu - pozvali H.Matisse, aby se rovněž stal členem jejich skupiny, ten odmítl.

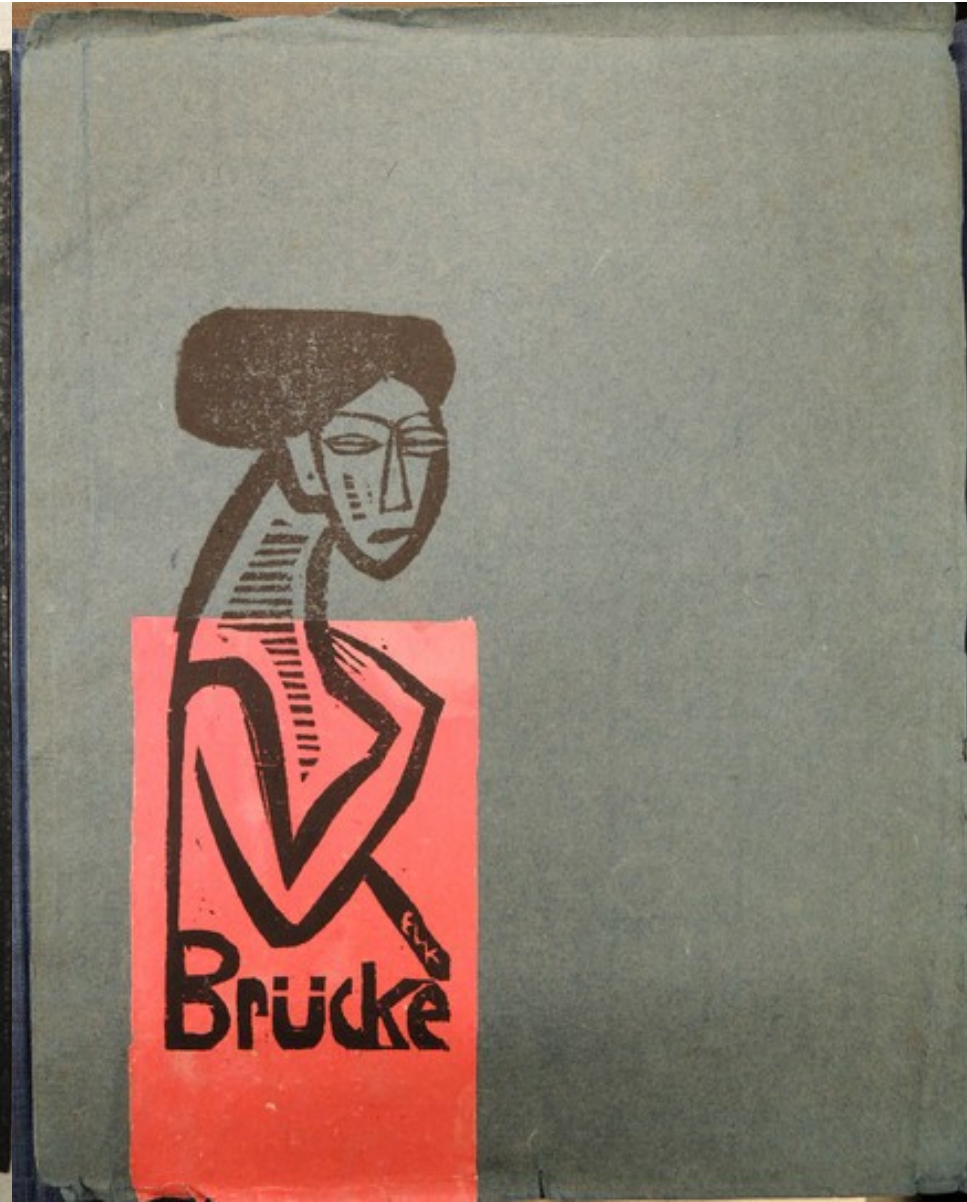
- Své pojmenování si vybrali podle pasáže z knihy Friedricha Nietzscheho **Tak pravil Zarathustra** - umělci *Die Brücke* si tuto pasáž vysvětlovali jako hledání mostu mezi tradičním německým romantickým uměním a uměním moderního expresionismu.
- Jejich vidina práce byla **formování ‚Mostu‘ mezi uměním minulosti a budoucnosti, věřili, že jejich umění by mohlo obohatit životy lidí.**

- Věnovali se především **dřevořezbě** a vydávali populární sborníky o svých výstavách.
- Společné pojetí umění - založené na používání **jasných živých barev, napětí, násilí a jisté formě primitivismu.**
- Umělci Die Brücke bývají obecně považováni za první umělce, kteří objevili a začali používat **techniku linorytu.**
- Po nástupu nacismu k moci byli umělci Die Brücke prohlášeni za zvrhlé. Všechna jejich díla byla odstraněna z německých galerií a mnohá z nich byla veřejně spálena.

Emil Nolde, Masky 1911, Prorok 1912

Karl Schmidt-Rottluff (1884-1976)

Der Blaue Reiter (Modrý jezdec)

- 1911 v Mnichově
- Jméno bylo převzato z názvu obrazu, který namaloval v roce 1903 Vasilij Kandinskij.
- Impulsem k založení obliba v abstrakci.
- Jejich práce - jasné barvy a hluboké emoce.
- odmítali akademické tradice

- Fungování této skupiny bylo ukončeno v roce 1914 propuknutím první světové války. [Franz Marc](#) a [August Macke](#) byli zabití v bitvách, [Kandinsky](#) a [von Jawlensky](#) museli kvůli svému ruskému občanství odejít do Ruska.
- V roce 1923 [Kandinsky](#), [Feininger](#), [Klee](#) a [von Jawlensky](#) vytvořili skupinu Die Blaue Vier (Modrá čtyřka). Svým učením navázali na myšlenky původní skupiny a společně vystavovali a pořádali přednášky ve Spojených státech.

Franz Marc, Modrý kůň I, 1911

Alexej Javlenskij,
Hlava ženy, 1911

August Macke,
Promenáda, 1913

Expresionismus

- Před první světovou válkou.
- Nejednalo se o žádnou přesně zformovanou skupinu, ale spíše o celou řadu umělců spojených stejnými názory.
- Obvykle popisuje uměleckou tvorbu německých umělců na přelomu 19. a 20. století.
- Tento umělecký směr reprezentovaly i skupiny Die Brücke a Der Blaue Reiter.

- Z názvu exprese (vyjádření) se dá vytušit, že díla zachycovala citové poznatky a pocity duše.
- Expresionismus seznámil se světem hrůzné osamělosti, děsivé úzkosti ze smrti, nemoci a šílenství.
- Člověk byl viděn jako živá osobnost ztracená v drsné krajině, trpící a milující.
- Děsivé fantazie kostlivců s bizarními karnevalovými maskami v sešklebených grimasách byly nekompromisně šokující.

- Expresionisté chtěli ukázat citové pohnutky místo fyzické reality. Expresse = výraz – důležitější než realita.
- Znázorňují extrémní polohy a byli ovlivněni i primitivním uměním.
- Expresionismus bojoval proti soudobým skličujícím poměrům a uměleckému akademismu a představil novou problematiku námětu.
- Umělci expresionismu se nelíbili nastupujícímu fašismu, který je označil za zvrhlé umělce a zničil mnohá jejich díla.

Edvard Munch, Výkřik, 1893

Egon Schiele

- <https://www.youtube.com/watch?v=dD5G9ZJFS9A>
- Inspirace na hodiny vv
- <https://www.tes.com/lessons/TTWS79yKYTTkqQ/pablo-picasso>